

Statens vegvesen Region vest
Askedalen 4
6863 LEIKANGER

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø i forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebøtn, Kittilsbøtn, Karmøy kommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Statens vegvesen Region vest av 05.07.2016¹, og har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø. Vilkårene fremgår på side 5-7. Vi varsler gebyr for behandling av søknaden.

Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 7 000 m³ sprengsteinsmasser, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på 1 000 m².

Vedtaket kan påklages innen tre uker etter dette brevet er mottatt.

Vi viser til søknad av 05.07.2016¹ fra Statens vegvesen Region vest (SVV) om tillatelse til utfylling i sjø ved Kittilsbøtn, Karmøy kommune. Det vises også til øvrige saksdokumenter.

Søknad og saksbehandling

I forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebøtn er SVV behov for en utfylling i sjø på eiendommen 66/98 i Kittilsbøtn, Karmøy kommune. Det er søkt om tillatelse til å fylle ut ca. 7 000 m³, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 1 000 m². Ettersom grunnen i utfyllingsområdet er ustabil, må grunnen fortrenkes før/under utfylling. Søker planlegger å fortrenge grunn ved bruk av tung gravemaskin. Det er søkt om eventuelle sprenging for å videre fortrenge grunn. For å hindre/ redusere partikkelspredning som følge av arbeidene har søker planlagt å etablere siltgardin rundt utfyllingsområdet. Dersom det ved fortrenking blir overskuddsmasser som presses opp vil det mudres fra land eller lekter (avhengig av hvor massene kommer opp). Muddermassen skal avvannes og deponeres som forurensede masser, og vannet skal føres tilbake til utfyllingsområdet innenfor siltgardin. Arbeidet er planlagt mellom 15. september og 15. juli mht. sjøfugl og friluft- og rekreasjonsinteresser.

Tiltaksområdet er regulert etter PBL 2008 til gang og sykkelvei i reguleringsplan 3025, Karmøy kommune.

¹ Søknad oppdatert 04.04.2017

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

I følge naturbase² og temakart-rogaland³ er det ikke registrert viktige marine naturtyper i, eller i umiddelbar nærhet til det omsøkte tiltaket. NIVA har modellert potensiell for ålegras i tiltaksområdet, og det er en del fugleliv i bukten. Kittilsbotn (nordøst-del av Eidsbotn) er et vilt område for andefugler, blant annet knoppsvane og især stokkand³.

Vannforekomst

Omsøkt område er en del av vannforekomsten «Karmsundet-Kopervik» og klassifiseres som «beskyttet kyst/fjord». Økologisk tilstand i vannforekomsten er «moderat», mens den kjemiske tilstanden er klassifisert som «oppnår ikke god». Forventet tilstand for vannforekomsten for 2022-2027 er økologisk tilstand «god» og kjemisk tilstand «oppnår god». Vannforekomsten er påvirket i stor grad av utslipp fra renseanlegg, avrenning fra landbruk og avrenning fra industri og annen diffus kilde.

Bunnforhold og sediment

Bunnforholdene i utfyllingsområdet er karakterisert av sandig torv med gruset materiale, eller organiske masser, sandig silt/siltig sand og siltig leirer. Under dette laget med meget bløte og bløte masser er det funnet middels faste til meget faste masser, med stedvis lag med lavere motstand.

Sediment undersøkelser ved Nordalsbotn er lagt til grunn, og det antas at sedimentene i Kittilsbotn er minst like forurenset. I følge prøvetaking ved Nordalsbotn er sedimentene i tiltaksområdet forurenset med tungmetaller (opp til tilstandsklasse IV «dårlig»), polyklorerte bifenyler (PCB; tilstandsklasse III «moderat»), samt polyaromatiske hydrokarboner (PAH-forbindelser) og tributyltinn (TBT) med tilstandsklasse V «svært dårlig».

Grunnundersøkelser har vist ustabil grunn i utfyllingsområdet, og grunnen må derfor fortrenses for utfylling. For å stabilisere utfylling var det forventet behov for sprengning. Det har imidlertid kommet frem under saksbehandlingen at entreprenøren har valgt å utføre fyllingen uten bruk av sprengning.

Fylkesmannen legger til grunn at det er søkt om utfylling og mudring. Søknad om sprengningsarbeid i sjø faller bort i henhold til saksopplysninger.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven § 11. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6, og kravene i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

² <http://kart.naturbase.no/>

³ www.temakart-rogaland.no

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestands-situasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften (nasjonale mål)/EUs vanndirektiv

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømål skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Unntak fra forhåndsvarsel

I henhold til forurensningsforskriften § 36-7 *Unntak fra forhåndsvarsel* vurderer Fylkesmannen at høring og offentlig ettersyn i dette tilfelle kan unnlates. Begrunnelsen er at tiltakshaver har en lignende sak om utfylling i sjø ved Nordalsbotn, like ved det omsøkte tiltaksområdet, som ble lagt ut til offentlig ettersyn i 2016. Aktuelle problemstillinger ble belyst av høring, og Fiskarlaget Vest og Fiskeridirektoratet utrykte bekymringer rundt spredning av forurenset sediment, og ønsket krav til avbøtende tiltak for å hindre spredning av miljøgifter. Rogaland Fylkeskommune vurderte at det i dette området ikke var potensiale for nye funn av automatisk fredede kulturminner. Karmøy kommune hadde ingen kommentar. Risikoen for partikkelspredning ut av tiltaksområdet vurderes som liten ved utførelse i henhold til fastsatte vilkår. Tillatelsen blir etterhåndskunngjort og høringsinstanser får tilsendt kopi av denne tillatelsen.

Miljøpåvirkning

Spredning av forurensede bunnsedimenter

Uten særskilte tiltak vil utfyllings- og sprengningsarbeidet medføre oppvirvling og spredning av forurensede bunnsedimenter, noe som kan påvirke naturmangfoldet i tiltaks- og influensområdet negativt. Det vil derfor være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare eventuelle marine verdier, samt for å unngå spredning og transport av miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene. Søker har foreslått bruk av siltgardin under arbeidene.

Utenom direkte arealbeslag på sjøbunnen, vurderer Fylkesmannen at det ved riktig bruk av siltgardin, ikke er sannsynlig at arbeidene vesentlig vil skade naturmangfoldet i området.

Spredning av finstoff og nitrogenforbindelser fra utfyllingsmasser

I anleggsperioden vil det bli vasket ut steinpartikler, støv og sprengstoffrester til sjø. Høyt innhold av partikulært materiale i vannmassene og partikkelspredning som følge av tiltaket vil i seg selv

kunne påvirke marine organismer negativt. Partikler fra sprengstein har et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere, og har lettere for å feste seg på fiskens gjeller.

Utfylling av sprengstein vil kunne medføre spredning av nitrogenforbindelser (sprengstoffrester fra massene). Nitrogenforbindelser i sprengstoff består av omtrent 50 % ammonium og 50 % nitratforbindelser.⁴ Ammoniakk er akutt giftig i lave konsentrasjoner for fisk, og nitratforbindelser kan føre til overgjødning av vannmassene. Sjøens naturlige bufferegenskap vil trolig bidra til at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser raskt vil fortynnes/finnes som ammonium og ikke ammoniakk. Spredning av nitrogenforbindelser vil trolig kun ha en lokal effekt, ettersom tiltaket er begrenset i tid og omfang. Sammenholdt med fastsatte vilkår i tillatelsen er vår vurdering at det er liten sannsynlighet for at dette vil gi skadevirkninger for det marine naturmiljø.

Ut i fra arbeidenes omfang og varighet vil påvirkningen fra tiltaket være begrenset.

Spredning av plastavfall

I løpet av de siste årene har det vært et økt fokus rundt utslipp av skyteledninger av plast til sjø. Søker har oppgitt at sprengsteinsmassene som skal benyttes ikke inneholder skyteledninger av plast. Vi har likevel valgt å sette krav om at sprengsteinsmassene som skal være dokumentert rene, samt at de ikke kan inneholde noen form for avfall (herunder plastavfall).

Samlet miljøpåvirkning

Arbeidene kan ved utføring føre til oppvirvling og spredning av forurensede bunnsedimenter, samt spre partikler fra sprengsteinsmassene. Partikkelspredning kan påvirke vannforekomstens tilstand i negativ retning, samt forringe produksjonsmuligheter for fisk og andre marine organismer. Bunnsedimentene i tiltaksområdet består i hovedsak av mudderbunn, som kan suspenderes og transporteres selv ved lave endringer i energiforhold. Permanent arealbeslag i tiltaksområdet, samt endringer i landarealets utforming kan føre til endringer i lokale strømforhold, men denne påvirkningen antas å avgrenses til svært lokalt.

Basert på at det ikke er registrert viktige naturtyper i eller i nærheten av tiltaksområdet, samt at tiltaket er av en begrenset karakter, vurderer vi det som lite sannsynlig at omsøkte arbeider, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil medføre nevneverdige, varige skader eller ulemper for marint naturmiljø. Videre er området allerede påvirket av tidligere forurensende aktivitet. Det er derfor ikke sannsynlig at tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil gjøre ytterligere skade på naturmangfoldet. Eventuell forringelse av vannmassene forventes å være kortvarig og avgrenset til lokalt rundt utfyllingsområdet.

På bakgrunn av samfunnsnytte, arbeidenes omfang, planlagt utførelse og varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriften § 4.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11. Fylkesmannen har under gjort en vurdering av forslaget til søker når det gjelder tiltak som skal hindre negative konsekvenser på naturmiljøet som følge av arbeidene.

⁴ Norsk Forening for Fjellsprengningsteknikk, 2009. Behandling og utslipp av driftsvann fra tunnelanlegg. Teknisk rapport 09.

For å hindre partikkelspredning ut av tiltaksområdet har søker foreslått bruk av siltgardin. Basert på utfyllingens omfang, dybdeforhold og eksponeringsgrad er vår vurdering at siltgardin er et tilstrekkelig tiltak under utfyllingsarbeidene. Sedimentene i tiltaksområdet anses som svært forurenset, og vi vil derfor, med hensyn til føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9, stille krav til at partikkelspredning utenfor siltgardin skal overvåkes med kontinuerlig turbiditetsmåler.

Vi påpeker at tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Fylkesmannen stiller også krav til at støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk ikke skal overskride grenseverdiene i Klima- og Miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2012).

Konklusjon og begrunnelse

Ved avgjørelse av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil for øvrig medføre. Vurdering av tiltaket etter §§ 8-12, jf. § 7 naturmangfoldloven, og vannforskriften, tilsier at naturen i området vil bli påvirket av tiltaket. Tiltaket skal imidlertid utføres i et område som tidligere er påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep, det er avgrenset i tid og rom, og det er av samfunnsmessig interesse.

Fylkesmannen finner derfor på visse vilkår å kunne gi tillatelse til omsøkte arbeider i sjø på gnr. 66, bnr. 98, Kittilsbotn i Karmøy kommune. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknaden av 05.07.2016, samt opplysninger fremkommet under behandling av søknaden.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Statens vegvesen Region vest tillatelse til utfylling og sprengning i sjø i forbindelse med utvidelse av Fv. 511 Bygnes - Søylebott (på eiendommen 66/98, Kittilsbotn, Karmøy kommune.

Tillatelsen omfatter utfylling av ca. 7 000 m³ sprengsteinsmasser, som samlet vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 1 000 m².

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Statens vegvesen Region vest er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen. Tiltakshaver er også ansvarlig for å gi beskjed til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.

2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes, slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø:
 - 3.1. Utfyllingsmassene skal bestå av rene sprengsteinsmasser.
 - 3.2. Utfyllingsarbeidene skal utføres på en så skånsom måte som mulig, slik at minst mulig finpartikulært materiale virvles opp og spres i vannmassene.
 - 3.3. Det skal, mens utfylling av sprengsteinsmasser pågår, gjennomføres løpende kontroll av deponerte mengder, lagtykkelser og skråningshelning.
 - 3.4. Før arbeidene påbegynnes skal det monteres en partikkelbarriere/siltgardin rundt tiltaksområdet. Barrieren skal forankres i bunn og være montert slik at partikkelspredning ut av området ikke forekommer. Barrieren skal ikke demonteres før 14 dager etter at arbeidene er avsluttet.
 - 3.5. Før anleggsarbeidene starter må tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks dersom det viser seg at siltgardinen ikke fungerer etter hensikten. Beredskapsplanen skal oversendes Fylkesmannen senest 3 uker før anleggsarbeidene starter.
 - 3.6. Det skal gjennomføres kontinuerlige turbiditetsmålinger utenfor siltgardin. Målingene skal skje på relevant dyp, der det forventes størst spredning. Måleren skal være plassert i forhold til strømretning, herunder tidevannsstrøm, slik at de på best mulig måte fanger opp eventuelle spredning av partikler fra arbeidene.

Grenseverdi for turbiditet settes til 10 NTU over verdi ved referansestasjon. Ved overskridelse av grenseverdi skal arbeidene i sjø midlertidig stanses til turbiditetsverdiene når et akseptabelt nivå. Måleutstyr skal vedlikeholdes med en tilstrekkelig frekvens slik at målte verdier til enhver tid er representative for turbiditeten i vannmassene.
 - 3.7. Dersom det oppdages synlig partikkelspredning fra utfyllingsområdet skal arbeidene stanses umiddelbart og tiltak iverksettes.
 - 3.8. Eventuelle skyteledninger, plastavfall m.m. fra sprengsteinsmassene skal samles opp før utfylling i sjø. Oppsamling skal loggføres.
4. Utfyllingsarbeidene skal utføres på en måte som sikrer stabilitet i utfyllingen under og etter avsluttet arbeid.
5. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2016).

6. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).
7. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.
8. Når arbeidet er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten skal sendes til Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
9. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved Kittilsbotn isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Vår behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 4 jf. forurensningsforskriften § 39-4. Statens vegvesen Region vest skal derfor betale et gebyr på **kr 21 500,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stiles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland, Postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til fmropost@fylkesmannen.no.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Kirsten Redmond Kristiansen
Saksbehandler telefon: 51568777
E-post: fmrokrk@fylkesmannen.no

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Fiskeridirektoratet region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Karmøy kommune	Rådhuset	4250	Kopervik